І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 179. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го ВЕРЕСНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 19, 1962 No. 179. VOL. LXVIII.

КОНГРЕС СХВАЛИВ $2.3 БІЛЬЙОНА НА ДОПОМОГУ КОЛЕДЖАМ

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ВИДАТКІВ ЗМЕНШИЛА НА $1.5 БІЛЬЙОНА УХВАЛЕНУ СУМУ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ

Вашінгтон. — Спільна конгресова конференція, складена з сенаторів і конгресменів, 17-го вересня прийшла до порозуміння в справі допомоги коледжам і схвалила на цю ціль суму дол. 2,350,000,000. Ця справа чекала на вирішення повні чотири місяці, бо важко було погодитися в справі федеральної допомоги приватним і утримуваним церквами коледжам. Порозуміння знайдено тим способом, що федеральні фонди призначено тільки на наукові будівлі і бібліотеки, а позики давати-муть на інші класові приміщення. Сенат призначив був на цю ціль дол. 2,670,000,000, а Палата тільки дол. 1,500,000,000. Ці гроші мають видавати коледжам впродовж найближчих п'ятьох років. І так мають видати: 1. — дол. 900 мільйонів допомоги коледжам, але з тим застереженням, що і самі коледжі стільки само мають призначити впродовж 5-ох років на будову нових коледжів. Крім того призначено дол. 600 мільйонів на низько-процентові позики (3 відсотки). Фонди з допомоги мали бути зужиті тільки на будову бібліотек і навчальних приміщень, де мали б навчати природи, фізики, математики та інженерних наук. За фонди з позичок не можна буде будувати каплиць і спортових приміщень. 2. — дол. 600 мільйонів призначено на позики для студентів у висоті до дол. 1,000 річно. З тих позичок зможуть користати і студенти приватних коледжів. Ці позики мали б бути сплачені до 10-ох років після закінчення студій. Студенти теології не зможуть користати з цих федеральних позичок. Палатна Підкомісія Видатків 17-го вересня вирішила зменшити на дол. 1.5 більйона ту суму дол. 4,752,000,000, яку вже Конгрес признав був як найвищу суму, яку можна видати для закордонної допомоги. Підкомісія, очолювана конгресменом демократом із Луізіяни Оттом Е. Пессманом зменшила всі пункти закордонної допомоги, навіть і той пункт, в якому призначені фонди на те, щоб Президент міг на випадок крайньої необхідности видавати фонди у зв'язку з холодною війною. Уряд пропонував на цю ціль дол. 300 мільйонів, а підкомісія зменшила цю суму на дол. 75 мільйонів. Рішення підкомісії є несподіванкою для Білого Дому, який сподівався, що витрати на закордонну допомогу зменшать на меншу суму в Сенаті. Сподіваються, що повний Сенат займе прихильніше становище до уряду в цій справі.

Спілка Сталеварів проти Президента за те, що не скріплює економіки

Маямі, Флорида. — Провідники Спілки Об'єднані Сталеварські Робітники Америки виступили проти президента Кеннеді за те, що він нічого не зробив, щоб зменшити число безробітних та скріпити економіку країни. Спілка Сталеварів — це політичний союзник уряду президента Кеннеді, і її становище є доказом того, що робітничі провідники не є вдоволені з того, що робить Президент в ділянці економіки. Недавно Американська Федерація Праці-Конгрес Індустрійних Організацій домагався скоротити тиждень праці із 40 годин до 35-ох, залишивши одначе дотеперішні тижневі платні. Провідники сталеварів повторили домагання АФП-КІО, твердячи, що це є єдина дорога до того, щоб зменшити число безробітних. Критика уряду президента Кеннеді відбулася вівторок на Конвенції 3,000 делегатів Спілки Сталеварів, яка почала свою працю в понеділок 17-го вересня. Сталеварі на конвенції мають в першу черзі займатися справою безробіття та автоматизації праці. Спілка Сталеварів нараховує 900,000 членів, а в 1956-му році число її членів становило 1,200,000. Сталеварі домагаються, щоб Президент припинив компроміс із консервативцями в Конгресі. Президентова програма така, говорять сталеварі, що не зуміла об'єднати біля себе навіть самих демократів.

Морґентав буде змагатися з Рокефеллером за становище нюйоркського губернатора

Сиракюз, 18-го вересня. — На бурхливій стейтовій номінаційній конвенції Демократичної партії після завзятої боротьби переміг Роберт М. Морґентав своїх противників і був наименований на кандидата на губернатора. Таким чином він змагатиметься за пост губернатора з Нелсоном А. Рокефеллером, який старається про перевибір. Прихильники Морґентава сподівалися перемоги вже в першому голосуванні, але так не сталося, і тоді від час другого голосування, коли видно було певну перемогу Морґентава, конвенція одноголосно вирішила наименувати на кандидата недавнього прокурора Морґентава. 43-річний Морґентав має підтримку нюйоркського посадника Роберта Вагнера, який промовляв на конвенції і виступав проти Рокефеллера, кажучи, що він не дбає про добро стейту, бо має перед очима Вашінгтон думаючи про кандидатуру на президента в 1964-му році.

Вибрано 9-ох астронавтів, які вишколюватимуться до лету на Місяць

Гюзтон, Тексас. — Директор Космічного летунського центру д-р Роберт Р. Гілрут повідомив 17-го вересня на пресовій конференції, що вибрано з-поміж 253-ох військових і цивільних пілотів 9-ох нових астронавтів, які вишколюватимуться до летів на Місяць, і з яких деякі перші стануть ногою на Місяці, коли прийде до першого лету на цю планету. Тепер у ЗДА є 16 астронавтів, бо 7 є з першого проєкту Меркурій. Нові астронавти будуть вишколюватися в проєкті Джеміні, який має здійснити зустріч астронавтів в космічних просторах, і в проєкті Аполлон, який підготовляє лет до Місяця. Д-р Гілрут представив нових астронавтів журналістам. Між ними є 4 офіцери летунства, 3 фльоти і 2 цивільні дослідні пільоти. Всі вони є одружені і мають дітей. Вік нових астронавтів є менший, як тих із проєкту Меркурій, пересічно він становить 32.5 року. Цивільні між новими астронавтами є: 35-річний Еллiот М. Сі і 32-річний Ніл А. Армстронг. Летунські старшини: 34-річний майор Френк Борман, 33-річний капітан Джеймс А. МекДайвітт, 32-річний капітан Томас П. Стеффорд і 32-річний капітан Е двард Г. Вайт. Старшини фльоти: 32-річний лейтенант Чарлз Конрад, 34-річний підкомандор Джеймс А. Ловелл і 32-річний підкомандор Джан В. Янг. Між кандидатами на астронавтів були і жінки, але вони не перейшли тестів. Першою функцією нових астронавтів буде те, що вони будуть обсерваторами під час лету довкола Землі командора Волтера Ширри, який відбудеться при кінці цього місяця.

Бовлз проти „запальних ектремістів", які закликають до війни проти Куби

Питсбурґ, Па. — Окремий дорадник президента Кеннеді в африканських, латинсько-американських і азійських справах Честер Бовлз, промовляючи до 2,000 делегаток на золотій конвенції Жіночої Жидівської Організації Америки так званої Гадасаг, заявив, що ті, які закликають Америку до безпосередньої військової акції проти Куби, виявляють „розгроєні нерви", а це ніколи не було виправдане історією як добра порада. Бовлз гостро атакував тих, що мають „гарячу кров і голови", і які хотіли б негайно війни. На думку Бовлза такі люди „переконані в тому, що життя є засноване на силі, і що за допомогою сили можна все зробити". Бовлз гадає, що кубинський нарід швидше чи пізніше здобуде волю, бо він вже давніше скидав своїх поневолювачів. Та Бовлз заявив, що на його думку, вмішання ЗДА до кубинського конфлікту не спричинило б загальної війни. Коли б ЗДА тепер вмішалися до кубинської справи, твердить Бовлз, то спричинили б тим таку шкоду, якої не можна б було пізніше направити. „Ми підняли б наш вплив на політику в світі", твердить Бовлз, коли б з а б а т у в а л и самі Кубу.

● У Північній Греції відбудуться в днях 25—28 ц. м. великі маневри збройних сил НАТО. З уваги на це грецька армія відкликала власні маневри, передбачувані на цю осінь, ... Греція не діставатиме більше готівкової допомоги від ЗДА на її збройні сили тільки зброю і позики.

Українська малярка Олена Кульчицька відзначила 85-річчя з дня своїх народин

Львів. — Видатна українська малярка, майстер графіки та ілюстрації Олена Кульчицька відзначала в суботу дня 15 вересня ц.р. 85-річчя з дня своїх народин. З цього приводу була відкрита у Львові виставка найвидатніших творів з усіх періодів її мистецької творчости. В Києві були виставлені твори Олени Кульчицької на спільній виставці разом з малярськими працями західньоукраїнських малярів Антона Манастирського зі Львова та Йосипа Бокшая із Закарпаття. Малярка занепадає вже на здоров'ї, але не зважаючи на це і на пізній вік, не залишає ще й досі малярської праці. Ціле своє життя виявляла велике зацікавлення народним мистецтвом і виявом цього зацікавлення був її виданий недавно в Києві великий альбом народного одягу населення західніх областей України, відомий також й у вільному світі широким колам української еміграції. Наукове Товариство ім. Шевченка у ЗДА приготовляє окрему конференцію для відзначення 85-річчя цієї заслуженої, однієї із найстарших українських мистців і в Україні і в вільному світі.

ПІСЛЯ БЛАГОСЛОВЕННЯ НАРІЖНОГО КАМЕНЯ НОВОЇ ШКОЛИ В БРУКЛИНІ

Як уже інформовано, минулої неділі, 16-го вересня 1962, Преосвященний Кир Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфорду, під час окремої врочистости поблагословив наріжний камінь нової української католицької школи при церкві св. Духа в Бруклині. На фотознімці, зробленій після бенкету, що відбувся опісля з цієї нагоди в залі новозбудованої школи, стоять (зліва): Вол. Клозник, заступник голови 325-го Відділу УНСоюзу, який пожертвував $500.00 на будову школи, провідний діяч-піонер місцевої громади п. Юліян Павчак, Преосв. Кир Йосиф Шмондюк, всч. о. декан Вол. Андрушків, парох, п. Йосип Лисогір, гол. предсідник УНСоюзу та тостмайстер на бенкеті, архітект інж. Аполлінарій Осадца, за планами якого школу збудовано, та п. Р. Посікіра, місцевий громадянин, що пожертвував $500.00 на будову школи. Крім згаданих, більші пожертви на будову школи з нагоди її посвячення склали гол. предсідник 158-го Відділу УНС ім. Богдана Хмельницького п. Юліян Павчак $300.00: секретар 325-го Відділу УНС п. Василь Цюпа (який робив помічену вгорі світлину) $500.00 та п. Іван Бішко, предсідник Т-ва „Запорозька Січ", 325-го Відділу УНС, $500.00.

Партії і парлямент вирішать участь Британії в европейському Ринку

Лондон. — Хоч британському прем'єрові Гарольдові Мекміленові безумовно залежало на бодай невтральному, якщо не прихильному становищі прем'єрів Коммонвелту, зібраних на конференції у Лондоні для справи приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, проте вирішне слово в цій справі матимуть таки британські політичні партії, парлямент і уряд. Ліберальна партія, яка заявилася вже за приступленням Британії до того західньо-европейського економічного бльоку, матиме вже в цьому тижні свою конференцію в Ллейдудно у Валії. В два тижні згодом соціялістична партія Праці відбуде свій конґрес в Брайтоні. Її провід зайняв покищо вичікуюче, так мовити критично-невтральне становище до цієї справи. Є парлямент, бо урядовий уряд Мекміллена розпоряджає більшістю 98 голосів, але багато консервативних голосуватиме „проти". Зате „за" голосуватимуть 7 лібералів і багато соціялістів. На становищі консервативних матиме вирішне значення їх конґрес, що відбудеться 9 жовтня також у валійському Ллейдудно. Прем'єр Мекміллен рішений перепертии приступлення Британії до Спільного Господарського Ринку, вважаючи той акт за історичний перелім у політиці Британії у відношенні до европейського континенту, необхідний з уваги на радикальну зміну міжнародної ситуації та технічні досягнення, які на нівець звели, під віддаль, як чинник у своєї стратегії.

У Конго погрози чергуються з примирливими заходами

Елізабетвіль. — Катангійський президент Мойсе Чомбе заявив, що він має докази на те, що командант конголійського війська генерал Жозеф Мобуту „формально наказав генеральний наступ конголійської армії проти армії Катанги". Мойсе Чомбе заявив це у листі до керівника місії ОН в Конго Роберта Гардінера. Однак водночас він заявив, що Катанга не відступить „від своєї теперішньої лінії поведення", що ніби має бути потвердженням п о п е р е д н о ї заяви катангійського президента, що він приймає в принципі плян перетворення Конга на федеральний базі, із збереженням Катанги з її самостійницьких амбіцій та поділом ґрошових впливів з копалень на терені Катанги між центральний уряд Конга і провінційний уряд автономної Катанги. Мойсе Чомбе заявив два дні тому, що той плян, виготовлений західніми державами і ОН, є „великим блефом". Проте саме в минулий понеділок виїхала до столиці Катанги Елізабетвілю з Леопольдвілю делегація, зложена з дев'ятьох представників конголійського уряду і 16-х представників Об'єднаних Націй для поведення нових переговорів з Мойсе Чомбе про замирення. — В Леопольдвілю, як і в головній кватирі Об'єднаних Націй в Ню Йорку відбулися в першу річницю трагічної смерти генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда, який згинув в летунській катастрофі в ході своєї примирливої місії в Конго, урочисті святкування.

Фой Колер переймає в цьому тижні амбасаду в Москві

Москва. — Новий американський амбасадор, колишній голова східньо-европейського відділу в Державному департаменті, Фой Колер, який прийшов на місце Левеллина Томпсона, пред'явить свої вірчі документи в четвер цього тижня і при цій нагоді матиме свою першу нараду з Хрущовим. Вона — за здогадом коментаторів, — буде стосуватися напевне Берліну та, можливо, Куби. Хрущов прибув був в останньому часі кількох видатних західніх державних мужів: генерального секретаря ОН Об'єднаних Націй У Танта, американського секретаря внутрішніх с п р а в Стюарта Удалла та західньо - німецького амбасадора, відкликаного з того становища, д-ра Ганса Кролля. Хоч всі ці розмови були довірочні, проте — за газетними вістками — всім тим західнім державним мужам Хрущов заповідав „розв'язку" Берлінської проблеми до кінця цього року. Загально сподіваються, що Хрущов не буде провокувати Заходу до війни односторонним „мировим договором" з Східньою Німеччиною, хіба, що ЗДА перевели б збройну інтервенцію проти Куби. Тоді Хрущов повторить свою поведінку з 1956 року, коли він використав англо - французьку атаку проти Єгипту для здавлення революції на Мадярщині.

В Ст. Кетринс у Канаді святочно відкрито Український Чорноморський Дім

Ст. Кетринс, Онт., Канада. — Минулої неділі, 16 вересня тут відбулося посвячення та відкриття великого, модерного Українського Чорноморського Дому. Дім поблагословив парох місцевої української католицької церкви о. Чиж. Стрічку, що замикала вхід до дому, перерізав місцевий мейор Джан Бюкенан який після цього виголосив привітальну промову та взяв участь у бенкеті з дружиною. Після посвячення дому відбувся бенкет, в якому взяли участь численні представники громадських організацій зі Ст. Кетринс і околиці та Торонта. Український Народний Союз, який уділенням гіпотечної позики допоміг в будові цього дому, репрезентували головний касир Роман Слободян, головний радний і секретар Канадійської Канцелярії Богдан Зорич та головний радний з Монтреалю Богдан Мельник, як також окружний організатор УНСоюзу Єфим Омельченко, який представив прибувним названих головних урядовців УНСоюзу, після чого п. Слободян виголосив промову та привіт від УНСоюзу місцевій громаді і будівничим цього нового величавого громадського дому. На бенкеті, яким проводив п. Степан Стеців, промовляли д-р Роман Малащук, пані Солонинка, ред. Іван Вараниця, д-р М. Гузар, адвокати І. Кінґ, Б. Долішній і Т. Беґора та С. Райстетер, с л о в а к, представник АБН й інші. На програму бенкету склалися також виступи хору „Прометей" під управою Ю. Головка та жіночого хору Ліги Визволення України з Гемилтону під кермою Марії Шадурської. Національні танки продукували танцюристи юного СУМА з Ошави і Боффало. Наталка Петряник, співачка, яка недавно прибула з Бразилії. відспівала три пісні. В часі бенкету відбулася грошова збірка на дім, яка принесла круглo $5.000. У цьому величаному місцевому святі взяло участь понад 1,000 людей. Новозбудований дім, в якому є дві великі концертові залі та чимало менших кімнат, має дані на те, щоб стати новим осередком багатого на громадське життя та активність української громадянства в Ст. Кетринсі. В цьому будинку приміщується, між іншим, новоутворений в минулому році і вже чималий своїми 151 Відділ УНСоюзу ім. Т. Чупринки.

СССР ВИМАГАЄ ЗНОВУ „ТРОЙКИ" У ПРОВОДІ ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Москва. — „Ізвєстія" і „Правда", два найголовніші московські щоденники, які є речниками советського уряду, заявили одночасно 17-го ц. м. в статтях, присвячених відкриттю 17-ої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, що СССР вимагатиме далі „реорганізації" Секретаріяту Об'єднаних Націй „згідно з існуючим поділом світу на три табори: соціялістичний, невтральний і імперіялістичний". Таким чином советський уряд заповідає, що він відновить на цій сесії Генеральної Асамблеї, яка відкривається у вівторок 18 вересня ц. р., знову давню пропозицію на створення, на місце одного генерального секретаря ОН, так званої „тройки", себто трьох генеральних секретарів, делегованих вільним світом, бльоком невтральних і комуністичних держав, з правом „вета" для кожного з них. Таку пропозицію зголосив уперше Хрущов на 15-ій сесії Генеральної Асамблеї. Вона стрінулась з одностайним спротивом не тільки збоку західніх держав, але величезної більшости невтральних країн, які зрозуміли, що прийняття тієї пропозиції було б рівнозначне з повним спаралізуванням апарату Об'єднаних Націй. Коли 18 вересня 1961 року згинув у летунській катастрофі генеральний секретар ОН Даґ Гаммершилд, то у зв'язку з питанням про його наступника Совєти поновили вимогу щодо „тройки", але знову без найменшого успіху. Тоді вони запропонували „компроміс", щоб вибрати одного генерального секретаря, але трьох його заступників із правом „вета" для кожного. Цього також не вдалося Москві перевести і вона, побачивши одностайний опозиційний фронт величезної більшости членських держав ОН, погодилася на вибір „діючого" секретаря в особі бурмійського дипломата У Танта, на час до квітня 1963 року, коли-то кінчалася каденція погиблого Даґа Гаммершилда. Тодішній головний делегат СССР Валеріян Зорін заявив, що це „пробний" час для У Танта і що СССР ще не знає, яке становище надалі займе в справі організаційної структури Об'єднаних Націй. Тепер названі советські газети заявляють, що на принципі „тройки" повинні бути зорганізовані взагалі всі головні комісії чи агенції Об'єднаних Націй, не тільки їх Генеральний Секретаріят.

Далі, „Ізвєстія" виявляють, що Советський Союз настоюватиме на цій сесії знову, щоб прийняти до Об'єднаних Націй комуністичний Китай ще вони, поруч із справами реорганізації Секретаріяту та прийняття К о м у н і с т и ч н о г о Китаю, вважають за головні справи на 17-ій Ген. Асамблеї ще загальне міжнародне розброєння, колоніялізм та світову торгівлю, — очевидно — всі ці три великі справи по лінії комуністичних рецепт в інтересів Совєтського Союзу. Таким чином виявляється, що Советський Союз із своїми сателітами вестиме на 17-ій сесії Генеральної Асамблеї таку тактику, яка змагала б направду до знищення Об'єднаних Націй. Тому можна сподіватися, що в найближчих днях-тижнях прийде в Об'єднаних Націях до нового зудару, який буде дальшим виявом існуючої холодної війни.

У Тант ще не знає, чи кандидуватиме на ген. секретаря ОН

Об'єднані Нації. — Діючий генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант заявив в минулий понеділок на своїй пресовій конференції, що він вирішить щойно впродовж жовтня ц. р., чи кандидуватиме на генерального секретаря, якого Генеральна Асамблея мусить вибрати в квітні наступного року. Він узалежнив своє рішення від того, щоб передусім його рішення „не пошкодило ні не послабило дійсної вартости цієї організації", від успішности місії Об'єднаних Націй в Конго та від полагодження справи поганих фінансів Об'єднаних Націй. У Тант заявив, що він не просив за підтримку для своєї кандидатури, але й Хрущов не казав йому, що відновить вимогу щодо реорганізації секретаріяту ОН по лінії „тройки". У Тант покликався на свою розмову не тільки з президентом Кеннеді в тому самому дні, в минулий понеділок, але й різними комуно - сателітними „достойниками" під час своєї недавньої подорожі по Европі, які ніби бажали собі мати Об'єднані Нації сильними та діловими. У Тант висловився за недалеку зустріч між „двома велетнями" — ЗДА й СССР, думаючи під цим, мабуть, нову конференцію „на вершинах". У Тант старався у своїй атрибутами суверенної держави". Він заявив, щоб дер свою „смирну ролю посередника в лагодженні трудноців" та заявив себе прихильником концепції щоб Об'єднані Нації стали „органічним тілом", яке перетворилось би в організацію „з Щодо американсько - кубинського конфлікту, то У Тант заявив, що покищо нічна із тих держав не хоче вносити його до ОН.

В АМЕРИЦІ

● Президент Кеннеді видав зарядження, щоб всі федеральні агенції в дні 11-го жовтня вивісили американські прапори, бо той день є в и з н а ч е н и й Дні генерала Пуласького. В проклямації Президент зазначив, що Пуласький все своє коротке життя призначив на боротьбу з тиранією і те саме робив як командант Легіону, на чолі якого згинув під час атаки, щоб відібрати від англійців Саваннаґ в Джорджії.

● Конгресмен республіканець Дж. Т. Бройгілл із Вірджинії виголосив промову в Палаті Репрезентатів, в якій нарікав на те, що президент Кеннеді його обмовляв на пресовій конференції. Справа ця почалася тим, що Конгресмен Бройгілл ганив пресового секретаря Президента за те, що влаштував прийняття для його демократичного противника, якій кандидує на конгресмена з тієї самої округи Журналіст порушив цю справу на пресовій конференції, а Президент заявив, що він нічого не чув про працю в Конгресі конгресмена Бройгілла. Бройгілл каже, що він працює більше, як Кеннеді, коли той був конгресменом.

● Методистська Церква в ЗДА звітує, що вона має 10,153,003 вірних, на один відсоток більше в порівнянні з 1961-им роком, коли всіх членів цієї Церкви було 10,045,293. Зорганізованих церков є 38,763, за 300 менше, як в 1961 році.

● Федеральне Бюро Погоди передбачає на найближчі 4 тижні теплішу погоду від нормальної для східніх стейтів, а холоднішу для західньої половини ЗДА. Нормальна пересічна температура для цього часу мала б бути така: в Ню Йорку — 63.5; Шикаго — 60.5; Денвер (Колорадо) — 57.3 і Сан Франціско — 61.2. У східніх стейтах мало б бути менше дощів, як нормально буває.

У СВІТІ

● Прем'єр Франції Жорж Помпіду і прем'єр Італії Амінторе Фанфані святкували в минулу суботу на спільній зустрічі по французькому й італійському боці закінчення головних робіт під 7¼-милевого 12 ... тунелю під Монт Бланком, 14 серпня ц. р. французькі і італійські професори, які керували підземними роботами, стрінулись під землею, коли перепано тунель. Проте щойно в 1964 році тунель буде відданий до вжитку, бо треба ще викопати бічні ніжі, завести вентилятори, викінчити стіни й стелю і т. п.

● У Польщі Організація польських атеїстів почала вести посилену кампанію проти релігійного виховання дітей і молоді в школах і поза школою. Орган тієї організації „Арґументи" нахваляється, що польська молодь, піддана відповідній виховній системі, керований комуністами, відчувається від Церкви і починає перечити батькам.

● Індія розпочала судовий процес проти колишнього прем'єра К а ш м і р у, старенького Шейха Абдуллаха після 9-х років слідства і після 9-х років, як скинено Шейха з прем'єрства й арештовано його. Крім нього, індійські власті ще 25 іншим кашмірським патріотам закидають, що вони змовлялись над відірванням Кашміру від Індії та приєднанням до Пакистану. Індія зайняла східню частину Кашміру збройно і не допускає до ніякої зміни чи примирливого полагодження спору довкола цієї проблеми.

● Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант на традиційному вечорі, влаштованому перед новою 17-ою сесією Генеральної Асамблеї ОН для у р я д о в ц і в і службовців тієї установи, заявив їм в у минулу п'ятницю, що він не дозволить, щоб вони терпіли внаслідку натиску держав щодо прийняття більшого числа громадян тих держав на службу в Об'єднаних Націях. У Тант мав тут напевне на увазі Москву й її сателітів. У Тант заявив, що „несправедливість" в пропорційному з а с т у п н и ц т в і різних членських держав в службовецькому штабі в ОН буде виправлена ступнево в міру того, як будуть вільні і поповнювані посади, а не коштом звільнювання урядовців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Понад сто членів і сто справ

З відкриттям 17-ої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй повторюються в газетних коментарях ті самі сумніви, що були вже в минулорічних міркуваннях на цю тему: про корисність цієї найвищої міжнародної установи для людства. Численність членів ОН стала чинником, який грає нині найбільшу ролю в діяльності тієї установи: на 16-ій Генеральній Асамблеї їх було вже 104, в половині жовтня ц. р. буде їх 110, і це ще не кінець цього процесу. У порівнянні з 46 державами - членами в 1945 році — теперішнє членство радикально змінило не тільки зовнішній образ Об'єднаних Націй — переповнені залі, різнородність екзотичних одягів, безконечні промови — але й взаємовідношення сил, проблематику і можливість вирішування міжнародних проблем. Добре сталося, що колишні колоніяльні країни і народи Азії й Африки стали самостійними. Але зле сталося, що, ввійшовши до Об'єднаних Націй, вони насправді загальмували можливість розв'язування найболючіших проблем, бо створили ту „третю силу", яка зберігає „невтральність" в холодній війні між вільним світом і комуністичним, ставши на становище, що це спір між СССР і ЗДА, до якого їм, ніби безпосередньо не загроженим збоку СССР, нічого втручатися.

Оборонці Об'єднаних Націй твердять, що азійсько - африканські країни в Об'єднаних Націях тільки формально становлять єдиний бльок, бо насправді вони поділені в своїх думках, — не включилися в комуністичний фронт, не приймають доктринальної позиції Москви в усіх справах, не хочуть дратувати ЗДА, а, навпаки, всупереч принциповій тактиці СССР, стараються в усіх резолюціях за підтримку збоку ЗДА, вчаться на терені ОН пізнавати різницю між СССР та його сателітами і ЗДА та їх союзниками, — словом, побільшення кількости членів ОН нібито сприяє усвідомлюванню Азії й Африки про суть СССР. Можливо, що ці аргументи прихильників Об'єднаних Націй правдиві. Але водночас переконливим і логічним був недавній голос кол. през. Герберта Гувера, який твердив, що остаточну виграну вільного світу в змагові з комуністичним може запевнити тільки бльок країн, вірних ідеям того світу в теорії і в практиці, себто готових іти разом з З'єдиненими Державами в усіх найважливіших справах проти Совєтського Союзу.

Не зважаючи на всі ці й подібні теоретичні міркування, 17-та сесія Генеральної Асамблеї, яка почалась 18 вересня цього року, стане знову тереном реторичних пописів 110-х делеґатів і тереном шукання компромісових формул у стилізуванні беззубих і практично здебільша безвартісних резолюцій. В таких справах, як міжнародне розброєння, проблема Німеччини й Берліну, проблема Куби, як комуністичної фортеці в Західній гемісфері, проблема ядрових експериментів — Об'єднані Нації не тільки не вспілі дати позитивну і конструктивну розв'язку, але — як у випадку Німеччини, Берліну і Куби — навіть не беруться заторкувати їх у своїх дебатах. Тому високе число справ на денному порядку — 98 в момент відкриття сесії, що значно піднесеться в її ході — не звертає на себе уваги, бо преса більше цікавиться тим, чи приїде знову Хрущов з черевиком, як потенціяльним арґументом, ніж тим, які проблеми вирішить сесія. Мабуть, найбільшим успіхом цієї сесії буде, якщо вона закінчиться вибором постійного генерального секретаря, з уваги на кінець каденції У Танта, і якщо зуміє направити препоганий фінансовий стан ОН.

Починається 17-та сесія ОН без найменшого ентузіязму збоку прихильників і без хвилювання збоку противників тієї установи. Байдужність є поганим свідоцтвом щодо вартости кожної справи, а тим паче у відношенні до такої установи, яка повинна бути ареопагом світу.

Поїхали і вилікувалися

Сім-шість років тому з арґентинських і бразилійських пристаней випливали один за одним кораблі, переповнені „поворотцями на родіну". Їхали між ними й сотки збаламучених большевицькими аґентами й „проґресистами" українських еміґрантів, переконаних, що в „рідній радянській українській державі" вони не тільки знайдуть залишену колись батьківщину, але й зможуть зажити в добробуті. Люди випродували все, що мали, і за гроші, одержані з того розпродажу, оплачували подорож до Совєтського Союзу, відриваючись від власної, загосподарованої землі, від варстатів праці, від незавидного і не завжди достатнього, але вільного еміґрантського життя.

Виїзд цих поворотців відбувався в супроводі пропаґандивних фанфар, музики, співів, з транспарентами і промовами. „Вони їдуть на батьківщину після довгої розлуки, — писав тоді видаваний каґебівським комітетом у Берліні листок „За возвращеніє на родіну" — Їм все ще не віриться, що сповнилася їхня заповітня мрія, що все тяжке за ними, що незабаром вони зустрінуться з матерями, дітьми, з друзями, що вони побачать свої рідні міста і села, де проходило їхнє дитинство, їхня молодість, їхні кращі роки".

Відпливали кораблі з „поворотцями" і в 1955, і в 1956, і в 1957 роках. І раптом уся ця репатріяційна акція припинилась. До Арґентини, Бразилії й інших країн Південної Америки почали надходити від цих людей листи, сповнені розчаруванням, наріканнями на важкі умови життя „на батьківщині", на „дурну голову", що спонукала їх вертатися, на ошуканчу і забріхану пропаґанду. З останніх таких транспортів почали тікати деякі розсудливіші люди, збагнувши вже в дорозі, що зробили вони важку помилку, зголосившись на виїзд.

Важко , непомірно важко прийшлося починати цим поворотцям нове життя в злиденних умовах совєтської дійсности. Після перших, сповнених вітаннями, днів, їх порозкидали по різних областях Совєтського Союзу, здебільша по колгоспах та радгоспах, де вони опинилися в умовах куди гірших, як на південноамериканських плянтаціях, без харчів, без одягу, без найконечніших засобів до життя. Поки ще були в „щасливих поворотців" якісь ощадності чи привезені із „гнилого Заходу" речі, жилося їм сяк-так, але коли все те попродано, почали вони писати розпучливі листи до рідних і знайомих в Арґентині і в Бразилії, до арґентинського і бразилійського урядів, щоб їх рятували. Так почався щораз ширший зворотний рух — „з родіни". Згідно з повідомленням із Арґентини і Бразилії, досі вернулося туди вже яких 600 осіб, здебільша молодих, що там уже народилися. З-поміж старших вертаються тільки ті, що їм вдасться оплатити з решток заощаджень поворотну дорогу, або ті, що їм цю дорогу оплачують їхні родини чи знайомі в залишених так нерозумно країнах. В самому тільки арґентинському консуляті в Москві зареєструвалося досі на виїзд з СССР до Арґентини яких 2.600 осіб. Повернутися знову до Арґентини і Бразилії бажають здебільша ті люди, які виїхали до СССР в 1955-1957 роках. Загальну їх кількість обраховують на 8.000 осіб.

Репатріюючи всіх цих людей „ на родіну", большевицькі аґенти добилися своєї мети: вони спролетаризували цих поворотців дорешти, позбавивши їх усього — і варстатів праці, і місця осідку, і всіх заощаджень. Єдиний позитивний факт це те, що усі ці збаламучені поворотці остаточно вилікувалися від комунофільсько - „проґресивної" хвороби. Зазнавши на самих собі всіх „благ" будованого комунізму, вони не повірять вже ніколи в розхвалюваний комуністичними пропаґандистами совєтський „рай". Вони остережуть ще й інших проти цього „раю".

Мирослав Прокоп

НАПЕРЕДОДНІ ВОСЬМОГО КОНҐРЕСУ УККА

(2)

У попередній статті я розглянув деякі елементи сили і слабости нашого організованого життя в Америці, і сказав, що наша громада має право очікувати від 8-го конґресу УККА насамперед критичної дискусії на тему, як виконати два основні завдання американських українців: з одного боку — як зберегти українську особовість і забезпечити питому вагу українського чинника серед американського народу, а з другого — як найбільш успішно популяризувати питання державної незалежности України.

Потрібна збірна амбіція стати поважним фактором у цій країні

Здається, немає іншого питання, що так турбувало б кожного українського громадського діяча і пересічного громадянина в цій країні, як питання нашого майбутнього: що станеться з нами як зі спільнотою за десять, двадцять, тридцять чи більше років; якими шляхами поведуть українську справу ті, хто сьогодні є молоддю; як виглядатиме американська Україна без живого допливу нових сил з українських земель, чи не потоне вона в загальноамериканському морі і чи не згинуть в ньому останні українські первні?

Хоч легкодушно було б не брати до уваги серйозности становища, ніяк не можна погодитися з тими, хто на довшу мету проповідує кінець України на американській землі. Проти цього промовляє насамперед порівняно довга присутність і біологічна та духова сила українства в Америці, його ріст і динаміка. Показниками цього є, як згадано, наша порівняно добра організованість, насамперед ріст українських молодечих організацій, і наші церкви. Зокрема церкви мають всі познаки стабільного фактору, вони — перші і основні ґаранти нашої окремішности і особовости.

Однак, у той час, коли ці елементи нашої організованости можуть консервувати нас як спільноту, — наш розмах і дальший ріст може забезпечити тільки масово плекана збірна амбіція нашої громади стати поважним фактором серед американської суспільности, вносити власний вклад у плюралістичну американську культуру. Але, щоб цього досягти, мусимо насамперед подбати про те, щоб піднести культурний рівень самого українства в цій країні. Бо тільки сильні, динамічні, культурно розвинені спільноти зможуть на довшу мету витримати тиск інших спільнот в Америці і здобути співвирішальне місце для себе. Тому впарі з гаслом „учімо наших дітей української мови і культури" повинна стояти вимога рівняти наші і наших дітей амбіції на ті національні групи, які грають тут вирішальну ролю.

Це повинен бути перший принцип внутрішньої політики УККА. Треба змагати до того, щоб молода людина українського роду гордилася своїм іменем і своєю старою батьківщиною, щоб хотіла прославити українське ім'я в цій країні. Тому треба вчити цю молодь не задовольнятися вузькими, хоч добре платними, професіями, але спрямовувати її в ті сектори американського життя, де виховуються його керівники.

Тут постає питання: хіба можна рівняти українців з іншими національними групами в Америці, які мають постійний зв'язок з своїми старими батьківщинами? Хіба неправда те, що українська спільнота в Америці завжди живилася не тільки своїми соками, але також живим зв'язком з Україною? Це правда. Але, поперше, за нами ще зовсім недавня традиція революційно - визвольної боротьби на українських землях, а подруге, перед нами також живуча Україна з усією її боротьбою за незалежність. Хіба ця боротьба українського народу проти поневолення не відкриває міцних вузлів духової єдности з ідеалами американських українців?

Звідси другий принцип внутрішньої політики УККА: максимально використовувати всі можливості духового єднання американських українців з їх старою батьківщиною, точніше з її ідеалами росту і боротьби за державну самостійність, незалежно від того, в яких формах ця боротьба виявляється. Ніщо так не скріплює почуття самопевности американського українця, як те, що він вийшов з великої життєздатної нації, і, з другого боку, ніщо так не підсилює підсовєтського українця в боротьбі за самостійність, як свідомість, що за ним стоїть солідарна еміґрація.

Третій принцип внутрішньої політики УККА — це його відмолодження. Поперше, програму політики УККА, про яку тут говориться, повинні проводити в життя не тільки керівники УККА, але в більшій мірі молодші елементи, які вже впродовж 1960-их років мусітимуть брати на себе відповідальність за керування українським життям в Америці. Подруге, сучасне керівництво УККА в центрі, а подекуди і в низових клітинах, формувалося на початку 1950-их років і було результатом тодішнього укладу громадських і політичних сил. В цьому відношенні за останні роки зайшли серйозні зміни. Одною з них є послаблення ідеологічно - політичних груп, що по другій світовій війні опинилися на американському континенті. Другою зміною є рівночасне наростання молодих елементів, зокрема професійної інтеліґенції, а також студентства, які вже тепер повинні знайти своє місце в керівних органах нашої громадської централі в Ню Йорку і у її відділах.

Критерій вартости еміґрації — розмір її допомоги старій батьківщині

Але, як уже сказано, збереження і ріст української спільноти в цій країні не є її одинокою метою. Друга мета — це допомога українській справі, і це творить головне завдання зовнішньої політики УККА.

Треба сказати, що від перших же днів українського поселення в Америці допомога Україні творила один з основних елементів ідеології американських українців. Не тільки для того, щоб втримати існування української спільноти в цій країні, але також для того, щоб нести моральну допомогу українському народові, в Америці будовано українські церкви, засновувано численні організації. В ім'я цієї допомоги велося різні політичні акції, метою яких було здобути прихильність американської публічної опінії і урядових кол для України. Це й досі творить одну з головних галузей діяльности і успіхів УККА.

Спрямувати наші зовнішньо-політичні акції у найважливіші канали

А проте, наші політичні позиції в Америці слабі. Звичайно, багато є для цього незалежних від нас причин, отже, складність українського питання взагалі, небажання Америки псувати свої взаємини з Москвою, словом, брак доброї коньюнктури. Але це не все. Вина за слабість українських позицій спадає й на нас самих, і те, в чому ми винні, ми зобов'язані направити.

Конкретно, покращання зовнішньополітичних акцій УККА повинно піти в двох напрямках:

а) популяризації української справи на тих відтинках, які уважаються в Америці за вирішальні для формування американської публічної опінії;

б) сконцентрування наших акцій на тих урядових і півурядових установах, які формують американську закордонну політику.

Якщо йде про першу справу, то треба сказати, що, незалежно від великої праці і частинних успіхів, зокрема видавничої діяльности УККА („Український Квартальник", „Український Бюлетень"), наше англомовне слово про Україну ще не зуміло влитися в широкий потік тих американських каналів масової інформації, що їх творить передусім, а може й виключно, відома велика преса (газети „Ню Йорк Таймс", „Геральд Трибун", „Вашинґтон Пост", „Шикаґо Трибюн", журнали „Ю. С. Нюз", „Лайф", „Тайм" і ін., з другого боку важливі політичні і дослідні журнали від „Форін Ефферс" починаючи, та група совєтознавчих журналів). В цьому відношенні ми таки обертаємося на периферії великої преси, а такі статті як недавня в „Лайфі", є винятком, що підтверджує правило.

Дехто може сказати, що українська справа не є така атрактивна, щоб вона часто попадала на сторінки таких газет чи журналів. Це не зовсім так. Ось в одному з останніх чисел московського журналу „Коммунист" появилася стаття, в якій є багато матеріялу про те, як українські історики, літератори, діячі культури бороняться проти наступу централізаційного - русифікаторського курсу КПСС. Статті цього журналу з-правила читають американські совєтознавці та передовсім журналісти і часто коментують на сторінках американської преси. Про згадану статтю ані словом не згадано досі в американській пресі. Але коли б УККА, чи українці взагалі, мали в цій країні добре розбудований інформативний апарат з доступом до поважної преси, або принаймні одного американського журналіста, що виконував би для нас функції "publicity man", така стаття, правдоподібно, оббігла б американську пресу і актуалізувала б українську справу. Подібне можна сказати про серйозні дослідні студії-праці про Україну, які нам потрібні не менше, як постійна інформація в пресі.

Цей один приклад повчає, що наші засоби інформації американського світу неповноцінні. В епосі далекосяжних ракет ми все ще посуваємося чумацьким возом. Дехто скаже, що доступ до великої преси коштує великі гроші. Це правда. Але фінансові спроможності нашої громади не такі вже малі. Треба тільки до неї звернутися і подати конкретний плян, як це було, наприклад, з пам'ятником Шевченкові, і люди гроші дадуть. Треба також чимскоріше зліквідувати існуючий анахронізм в постаті 10-долярової річної вкладки на народний фонд. Від початку 1950-их років, коли була устійнена така висота вкладки, заробітна платня пересічного еміґранта підвищилася вдвоє, а в декого й більше, значить вдвоє треба піднести висоту фонду. Коли, зрештою, порівняти те, що платить на цілі УККА пересічний українець в Америці, з тим, що, наприклад, платить пересічний американський жид на цілі Ізраїлю, то наші суми прямо мізерні. Треба також подбати про те, щоб службовці нашої громадської централі в Америці не мали платень нижчих від платень некваліфікованого робітника, бо тоді важко вимагати від них ефективної праці.

Якщо йде про другу справу, значить про сконцентрування політичних заходів УККА на урядових і півурядових установах, які формують американську закордонну політику, то тут постулят восьмого конґресу до керівників УККА повинен бути простий: зовнішня політика УККА має бути рівномірно збалянсована між Конґресом, Державним Департаментом і Білим Домом, а оскільки дотеперішні зв'язки і пов'язані з ними успіхи йшли передусім по лінії Конґресу, центр ваги в наших майбутніх заходах має бути пересунений на дві інші установи. При тому йде не тільки про Білий Дім і Державний Департамент, але також про різні півурядові аґенції і дослідні осередки, конференції і конґреси, які з рамені згаданих установ підготовляють матеріяли для пізніших напрямних закордонної політики ЗДА.

Нарешті, одна заввага. Зовнішні заходи УККА в користь української справи повинні бути ведені не тільки з позицій „півтора мільйона українців", бо нас тут стільки немає, але передусім з позицій живої, діючої сучасної України і її боротьби. Чи йде про справу совєтського колоніялізму, чи про питання дипломатичних взаємин з УССР, отже питання, які УККА вже піднімав, а які тепер, мабуть, більше актуальні, як будь-коли, — завжди наша мотивація повинна виходити з факту існування живого й динамічного народу, який в підсовєтських умовах бореться за свої права, з виразною метою здобути собі самостійність. Таке наше ставлення справи може єдино викликати прихильний відгомін серед чужинців. Бо в світі рахуються не з тими, кого б'ють і хто загибає, а з тими, хто бореться і хто має шанси перемогти.

Ярослав Курдидик

ДОКТРИНА МОНРО В ДОБІ РАКЕТ

Ситуацію, що витворилася на Кубі, не можна назвати інакше, як „трагічним кві про кво", і створили її в першу чергу малі й непомітні речі, що з бігом часу прибрали форми правдивої комуністичної лявіни.

Як відомо, спочатку кастрівську революцію на Кубі толеровано, бо деяким „спецам" від карібських справ видавалося, що режим Кастра ліберальніший і демократичніший від нестерпної диктатури Батисти. Коли згодом ці „специ" вирішили, що на Кубі заміняли шило на швайку, розпочалася підготова до нової зміни. З допомогою і згодою ЗДА, вишколювано у Гватемалі десантні війська, створені з кубинських патріотів, але коли прийшов умовлений реченець і ті війська почали наступ на скомунізовану Кубу, їм не дано належної допомоги, зокрема летунського прикриття, і десант заломився. З цієї трагічної виправи залишилися на Кубі полонені, за яких Кастро, як середньовічний пірат, жадає тепер величезного викупу.

Нерішуча політика ЗДА у відношенні до Куби продовжується, хіба трохи зміненим порядком, бо навіть із заяви самого президента Кеннеді виходить, що, мовляв, досі ще остаточно не встановлено, чи дефензивна зброя, яку постачають большевики на Кубу, загрожує ЗДА.

Тепер уже є конкретні докази, що „технічний персонал", який прибуває з-поза залізної заслони на Кубу, займається не так інструктуванням кубинців, як користуватися рільничими та дорогобудівельними машинами, а радше вишколює Кастрове „елітарне військо" і вчить його, як обслуговувати протитанкові самохідні гармати, „катюші", стежні та торпедові катери і радарове устаткування, що є складовою частиною доставлених на той острів ракет типу „Найк".

І тому нічого дивуватися, що публічна опінія ЗДА поставилася із застереженням до згаданої вище заяви Президента про „дефензивний характер" підготувань на Кубі, а деякі політики, як сенатор Е. М. Діркссн, називають скандальним той факт, що в різного роду підозрілих доставах на Кубу брали участь кораблі держав - членів НАТО, Англії, Західньої Німеччини, Норвеґії та Греції. Таких кораблів — заявив він — було досі 84, назви їх відомі і відомо, у яких кубинських портах вони причалювали. Американська розвідка виявила, що „дорадників" та „технічних фахівців" прибуло на Кубу вже понад 10 тисяч, і складаються вони у переважній більшості з москалів, а далі йдуть китайці, чехи, німці зі Східньої Німеччини, румуни, болгари, альжирці і ґанці.

Сенатор М. Ейкен з Вермонту публічно просив секретаря оборони МекНамару вияснити, яка різниця між офензивним і дефензивним застосуванням модерної зброї, засяг якої важко визначити, тим паче, коли ця зброя накопичується буквально на порозі ЗДА.

У своєму дуже критичному коментарі відомий американський журналіст Дж. Роджерс завважує, що розуміння доктрини Монро ґрунтовно змінилося з того часу, коли большевики почали будувати міжконтинентальні ракети. Це — завважує Дж. Роджерс — змінило не тільки дипломатичне розуміння цієї доктрини, але струснуло й захитало в основах всі ті договори, що посередньо або безпосередньо лягли в поняття „недоторкальности американського континенту чужинцями". Як виходить — пише він — ЗДА обмежуються тепер дуже пасивною ролею в застосуванні доктрини Монро, побіжно контролюючи води довкруги Куби, а нашу зредуковану торгівлю успішно заступають „невтралісти", які купують різного роду товари у ЗДА, а потім з великим зиском перепродують їх Кастрові через задні двері.

ЗДА звернулися були до всіх держав - членів НАТО із закликом обмежити торгівлю з комуністичною Кубою, але те, чого вони добилися у тій справі, найкраще підтверджує сенсаційна заява сенатора Діркссна. Такої самої, хоч іншого порядку, невдачі зазнали ЗДА у мобілізуванні держав Південної Америки проти загрози, яка витворилася на Кубі, звідки шириться комуністична пенетрація на тому континенті. Ліквідація Кастрового режиму спільним збройним виступом знаходить серед урядів тих держав чимало застережень.

Коментатор „Ню Йорк Таймсу", А. Крок, намагається розв'язати „плутанину понять", що ними керуються деякі провідні політики, від яких слід вимагати куди „гнучкішого думання", як від рядових громадян. Вони мусять зрозуміти, пише Крок, що, бажаючи належно і відповідно служити доктрині Монро, треба ввести в неї зміни, які зумовив не тільки час, але в першу чергу міжнародні взаємовідносини і модерні технічні досягнення, що скоротили віддалі до мінімуму. Якщо говорити всю правду — виводить згаданий журналіст — то самі ЗДА порушили основи цієї доктрини, коли розбудували військові бази по цілому світі, а свої війська розташували в Европі та Азії.

Як із цих усіх міркувань виходить, найкраще поступлять американці, коли у Карібському морі, яке в понятті пересічного американця є „нашим морем", діятимуть так, як наказує їм їхня безпека, як вимагає їхній престиж у загальній опінії світу.

I. Світ

ПОДОРОЖ НА ЗАХІД

(6)

Ось ми вже на третій тисячі стіп, і ліс тут зовсім інакший: великі смереки лишилися внизу, а їх місце поволі заступають шляхетна смерека і західня біла сосна, які вже належать до субальпійської фльори. Аляскинський жовтий кедр перемішаний з західнім гемлоком, який теж змінюється на високогірську його породу.

Ми проїхали вже досить далеко, і шлях наш добігає до кінця Нізквелі, льодовця на висоті 400 стіп. Тут ми робимо різкий зворот, і праворуч відкривається надзвичайна панорама на далекі верхів'я гір, що належать до Татуського пасма. Ми виїжджаємо на полонину „Парадайз".

Перед головними дверима готелю велика гора снігу, у якій пробито тунель. Легкий вітрець приносить пахощі лісу і приємний холодок від снігом укритих верхів гір. Півсотні авт і кілька автобусів розмістилися на площі над проваллям. Перед нами у повній красі гора Рейньєр з головним шпилем висотою 14.410 стіп і двома меншими. Схили гори вкриті льодовцями.

Гора Рейньєр вульканічного походження і належить до так званого „вогненного кола", що охоплює Тихий океан. Головний вершок Колумбія — кратер зґаслого вулькану, виповнений водою з льодовців; його схили вкриті грубим шаром попелу та інших вульканічних опадів і з щілин все ще виходить пара.

Готель заслуговує на окремий опис. Всередині його велика заля, стелю якої підпирають дерев'яні стопи. У двох великих камінах горять грубі поліна дров. Тут є пошта і крамниця з сувенірами. Нагорі кімнати для туристів, які хочуть переночувати або перебути кілька днів.

В готелі ми побачили велику чергу людей, що чекали біля дверей ресторану на полудневий обід - снідакок. Ми й собі приступили до гурту, відчуваючи вовчий апетит після довгої подорожі.

У проспектах пишеться про цей ресторан, що він дає своїм відвідувачам добірну їжу. Справді, кухня там чудова — вибір страв великий і ціни невисокі, хоч усі продукти довозиться з долини. Обслуговують публіку студентки з довколишніх коледжів, що в такий спосіб улітї мають можливість трохи заробити й провести час у горах.

Десь о 3-ій годині дня, після обіду і прогулянки, вирушили ми в поворотну путь. Це була трудна дорога з крутими зворотами, стрімкими спусками у вузьких каньйонах понад краєм проваль, аж поки не дісталися ми до виїзду з парку.

***

Пізно в вечері заїхало до нас на відвідини українське подружжя. Швидко минав час за розмовами. Ми цікавилися життям у Сіяттлі, а вони Ню Йорком та життям українців на Сході. Це були представники нової еміґрації.

Від них ми дізналися, що в Сіяттлі є Відділ Українського Народного Союзу, українська православна та католицька парафії, Відділ УККА та досить активна група українських баптистів. Наприкінці розмови наш новий знайомий, підкресливши значну ролю в Сіяттлі українського молодого вченого проф. Решетаря, сказав: „Ви мусите прочитати його нову книжку про московську комуністичну партію. Я там жив і багато дечого знаю, але ця книжка дає такий широкий огляд, який ледве чи можна мати, живучи під большевицькою владою. Автор зумів схопити самий зміст політики Кремлю і показати її тим, хто хоче про це знати..."

***

Як розважаються мешканці Сіяттлу?

Два роки тому ми вже бачили, наприклад, „сі-фейр" — морський ярмарок, який відбувається в днях від 29 липня до 7 серпня. Це, властиве, не ярмарок, а ряд карнавалів, парад, спортових виступів та масових розваг.

Кожний день „сі-фейру" має свою широку програму. В 1960-му році він почався на Алкі-пляжі з прибуттям Дейві Джанеса різними розвагами і фейерверковими огнями. На другий день прибув до Сіяттлу на спеціяльнім кораблі із своїм почетом „король Нептун XI". На березі його зустрічав карнавальський комітет. Після того все відбувалося з цим „королем" на чолі. Прибули також „пірати" у своїх барвистих одягах.

В суботу, 30 липня на вулицях міста відбулася велика парада. В поході, який вирушив з-під міської ратуші, взяли участь десятки тисяч осіб. Виглядало так, як знана в Ню Йорку щорічна „парада Мейсі". Але в Сіяттлі організує такі паради не одна фірма, а десятки, з участю навіть сусідньої Британської Колумбії. І так продемонстрували перед нами в довжелезному поході, під звуки численних оркестр, групи молоді в фантастичних убраннях, усі красуні міста, усі спортові організації. А над нашими головами тріскотіли кіноапарати, встановлені на високих плятформах.

Наприкінці цього ярмарку, якого нам уже не довелося бачити, відбулася величезна нічна дефіляда зі смолоскипами.

Степан Павлюк

УКРАЇНЦІ В СТОРІЧЧЯ КАНАДИ 1967

В 1967 році Канада буде урочисто відзначати своє 100-річчя. Найкращим виявом Ювілею буде те, що всі етнічні групи Канади запрезентують в той великий день усі свої дотеперішні осяги.

Для переведення цього торжества створився в Оттаві в 1961 році Комітет Сторіччя Канади, який опрацьовує плян і програму цього свята, та інформує всіх тих, які цього потребують. Комітет опрацював 112 проєктів. Щоб усі проєкти мали офіційний характер, то Комітет зголосив їх в парляменті в Оттаві 18-го вересня 1961-го року.

Наш Відділ ч. 360 Королівського Канадійського Легіону створив у себе в 1957 році Фундацію і м. Т. Шевченка, яка тепер має нову назву а саме: „Українська Канадійська Дослідна Фундація", до якої пізніше приєднався Український Відділ ч. 522 ім. Орлика Королівського Канадійського Легіону в Гемилтоні. Ця Фундація веде тепер досліди над українською етнічною групою в Канаді. Вона нав'язала тісний контакт із Комітетом Сторіччя Канади в Оттаві. Маючи різні вказівки й поради від Комітету, наша Фундація устійнила таку програму для Сторіччя Канади:

1. Документальна історія поселення українців в Канаді. Її опрацьовує д-р В. Ю. Кисілевський під патронатом Канадійської Ради. Цим дослідом, який буде опиратися на 1,300 офіціяльних державних документах, докажеться, що масова українська еміґрація не була припадкова. Вона була пляново перепроваджувана згідно з вимогами канадійського уряду. Її перепроваджував представник з Канади проф. Леськів, який мав свій осідок у Львові. Цей документ проф. Леськова являється цінним унікатом. Його віднайшов д-р Кисілевський в архівах в Оттаві. Ця історія про перших українських поселенців в Канаді викаже також усі місця і околиці, в яких перші поселенці оселювалися та їх велинканський вклад для розбудови Канади.

2. **Біографічний Українсько - Канадійський Словник і українське „Хто то?".**

Його опрацьовуємо разом з проф. Г. В. Бравном, який є головним редактором Біографічного Канадійського Словника у виданні Торонтонського університету. Цим преважним дослідом ми зареєстуємо найбільше заслужених українських діячів в Канаді разом з їхніми заслугами для українського народу й Канади. Біографії будуть подані лише тих, які вже померли. Всі ті, що ще живуть, увійдуть до частини „Хто то?"

Це опрацьовується спільно з Торонтонським університетом. Проф. Бравн влучить до Біографії Канадійського Словника життєписи найбільше поважних осіб. Ті, які увійдуть до розділу „Хто то?", — будуть втягнені до університетської картотеки для пізнішого ужитку. Тут слід згадати, що Бібліографічний Канадійський Словник буде постійно доповнюватися. Таким чином всі заслужені особи будуть втягнені до того розділу.

Цей Біографічний Українсько - Канадійський Словник і українське „Хто то?" будуть поділені на слідуючі категорії:

від	8	до	10,000	слів
„	5	„	7,000	„
„	3	„	4,000	„
„	1,500	„	2,000	„
„	700	„	1,000	„
„	300	„	500	„

Записки менші, як як 200 слів.

Хто бажав би, щоб біля його біографії була поміщена його знимка, мусить вплатити $25 на оплату кліші.

Університетська Комісія в в порозумінню з Українським Канадійським Комітетом буде розглядати кожну предложену біографію даної особи і рішатиме її прийняття і поміщення в Біографічним Канадійськім Словнику.

3. **Соціологічні досліди.** Вони викажуть, як українці пристусовувалися до життя в Канаді, і яку брали участь в ньому.

а) в муніципальнім районі в Торонті,

б) в провінції Алберти,

в) в Саскачевані і в провінції,

г) в провінції Британської Колюмбії.

Тут треба зазначити, що соціологічна студія є нова, бо її дотепер не було. Це є дуже важливе для Канади і для української громади в Канаді і в діяспорі.

4. Участь канадійських українців в двох світових війнах включно з історією Комітету Українців Канади, Т-ва Українських Воянів за океаном, Т-ва Українських Ветеранів і українських канадійських відділів Королівського Канадійського Леґіону.

Вклад українців в Канаді в двох світових війнах є дуже мало відомий українцям і нашим співгромадянам. Тому ця студія подасть ясний образ цього великанського вкладу, яким жадна етнічна група не може почванитися. Що так є, це бачимо зі слів історика меґільського університету п. Дейвісона, який сказав, що під час першої світової війни Едмонтон вислав на фронт два батальйони війська, в яких в однім було 73% українців, а в другім 67%. Про ці два батальйони британська преса широко розписувалася і вихваляла їх заслуги. Він також сказав, що українська еміґрація в Канаді є найбільше придатна для студій, а це тому, що вона, в досить короткому часі масово приїхала до Канади, і що вона в історії Канади відограла велику ролю.

Фінанси.

Кошти програми на день Століття Канади виноситимуть приблизно — $ 45,300.

I. Канадійська Рада	$4,500
II. Канадійська Рада (на внесене прохання	5,000
III. Український Відділ Канадійського Леґіону Торонто	13,400
IV. Український Відділ ч. 522 ім. „Орлика" Королівського Канадійського Леґіону Гемилтон	5,000
V. Українська Дослідна Фундація Торонто	5,000
Разом	$32,900

Остається ще зібрати $ 12,400. Її доповнять українські організації і поодинокі особи, які вже зголошують свої щедрі пожертви на цю, таку важливу ціль. — Це є рахунковий стан до дня 11-го червня 1962 року.

В заключенні звертаємося до Світлого Конґресу з гарячим проханням прийняти цей проєкт та помогти нашій Фундації розширити значення й вагу такої глибокої й преважливої студії, яка є задумана на академічному рівні. Вона задокументує українців в канадійській історії і створить правдиве джерело студій для наукового світу. Зібрані дані дадуть соціологічну картину теперішнього стану сільських і міських українських спільнот. Ця картина буде закована для майбутнього ужитку, вона стане соціологічною базою для дальших розслідів. Вона стане джерелом інформацій для інших етнічних груп, для їхньої інтерпретації і вжитку відповідно до їх питомого положення.

Від вашої постави до цього п'ятилітнього проєкту нашої Української Дослідної Фундації залежатиме наш і ваш успіх.

Зустріч Дивізійників Америки й Канади

На українській оселі „Діброва" біля Дітройту, в час довгого кінця тижня від 1-3 вересня, відбулася товариська зустріч дивізійників Америки й Канади. Зустрічі такі відбуває ця група українських комбатантів кожного року, і вони стають своєрідним переглядом сил, сказати б „осінніми маневрами" дивізійників.

В суботу рано, ще в глибокій мряці дрімала „Діброва", як до її брам почали зближатися автомашини. Це ті з далекої Філядельфії, їхали цілу ніч, і обережно, немов перша сторожа, проїздили дорогами парку. А там машини за машинами: з Шикоґо, Клівленду, Боффало, Трентону, Ню Йорку та інших міст. В першому канадійському авті приїхали з Торонта М. Біґус, в. о. голови Братства, д-р М. Малецький, голова Братства в Канаді та сот. С. Гуляк. В 10-тій год. почалась реєстрація, яка нараховала 200 осіб. Стискали собі долоні колишні товариші зброї і забували про те, що побіч них їхні дружини та діти. В полудневих годинах відбулось зібрання учасників, яке відкрив голова місцевої станиці Братства д-р В. Прокопович. Відбулась гутірка на військові теми, головним доповідачем був редактор комбатантського журналу „Вісті Комбатанта" інж. Ю. Тис-Крохмалюк. Вечором запалено воїцьку ватру. Веселі монологи, бадьорі воїцькі пісні і слово інж. В. Заброцького з Філядельфії на таку щоденну, але не менше актуальну тему як: „учім наших дітей українській мові!" На забаві з танцями, споминах про дивізію, її вишкіл, бої і полон та на гутірках про нашу сучасну дійсність протягнувся перший день зустрічі далеко поза північ. В неділю розпочато день Полевою Службою Божою, яку відправив о. д-р Ґавліч. У проповіді він переніс учасників на поля Австрії, де недавно о. д-р Ґавліч святив пам'ятник в честь поляглих вояків Дивізії. Перед каплицею в Зеленому Ярі виструнчилась добра сотня дивізійників. По боках прапори, з якими прибули осередки, щоб при нагоді зустрічі відмітити також 10-ліття станиці в Дітройті. А на схилах яру українське громадянство. На почесному місці ген. Р. Крат. Хоч генерал прийшов до Дивізії в останніх тижнях перед закінченням війни, то ділив з нею долю й недолю до останнього дня полону в Італії і Англії, а цього року відзначає своє 70-ліття. В неділю по полудні виїхала від з'їзду делеґація на оселю „Київ", де саме відбувався 11 Всеамериканський Здвиг СУМА — Захід. Делеґацію очолив ген А. Крат. інж. І. Скіра, від Головної Управи Братства, та інж. Л. Білик, голова Братства в ЗДА.

А на „Діброві" проходив дальше загально відомий пікнік. В його рамах відбулися змагання копаного м'яча між дивізійниками ЗДА і Канади. Дехто твердив, що ця точка мала зв'язок із колись славною дружиною копунів-дивізійників в Риміні, інші пов'язували її із 2-річним здобуттям чаші „Тризубом", а ще інші твердили, що це :лохота для молодих при помочі футболу „здобувати Україну".

Кульмінаційною точкою зустрічі, беззаперечно, був мистецький виступ „Веселого Львова". Той самий „Веселий Львів", що 19 років тому, приносив дивізійникам у вишкільних таборах на чужині полих рідного Львова, виступав тепер в скороченому складі Ірини і Юрія Лаврівських, Лізи Шашарівської - Чепіль та в доповненні Мирослави Брездень. Весела програма з воїцькою тематикою, невмирущою вже постаття дивізійного героя Селепка в живому як і колись виконанні дала численній публіці справжнє вдоволення.

Понеділок проходив під знаком від'їзду. Усім виглядала зустріч короткою, усі, прощаючись, обіцяли приїхати за рік знову. Останнім прощав кожне авто Ярослав Кривий, який невтомно протягом трьох днів виконував обов'язки голови Комітету для Зустрічі дивізійників на „Діброві". І. С.

Свято Героїв в Ню Гейвені

Заходом Відділу ОбВУА у Ню Гейвені, відбулося Свято Героїв 17-го червня 1962 в в церковній залі.

Свято розпочато гимном американським, котрий заграла П. Аля Лозинська. Вступне слово виголосив голова Відділу ОбВУА В. Креховецький.

Доповідь прочитав д-р Константин Матвієнко.

Від молоді виступав студент П. Ярослав Гіна, який гарно заграв на фортепіяні „Польонез" Шопена.

Уміло та з доброю дикцією віддеклямувала Люся Матвієнко вірш „І у мене був свій Рідний Край". Вірш „Для всіх Ти мертва" виконала П. Рома Лаврович, учениця Р. Ш. Вірш „Останній борець" віддеклямував П. Роман Кизик, учень Р. Ш. Він вже відомий публіці з виступів на сцені.

Гарне враження зробив виступ двох молоденьких дівчаток Роми Лаврович та Зані Козюпа, котрі заграли на дві руки „Колисанку" Є. Кетерер.

Завершенням свята був виступ місцевого Чоловічого хору під дир. Мирона Палидовича, котрий відспівав „Ой у лузі червона калина", „Коли ми вмирали" та український народний гимн „Ще не вмерла Україна". Хор був належно підготований і являється добре зіспіваною одиницею.

Супроводила хорові на фортепіяні Аля Лозинська, досвідчена піяністка.

Парох Ню Гейвену о. Степан Чомко, відправив Панахиду на гробах бувших військовиків на цвинтарі св. Лаврентія. Цвіти на гробах склали пластуни. В. К.

Український Літературно-Мистецький Клюб

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 21-го вересня ц. р. відбудеться авторський вечір Миколи Понеділка й Івана Керницького (Ікера), на якому вони обидва виступлять із читанням нових, недрукованих досі, новель, нарисів і фейлетонів. Початок о годині 8-ій веч.

• **У Польщі** проголошено розпорядок, за яким лікар дістав право вирішувати, чи притриманого в п'ятницю треба відставити до шпиталю, чи до в'язниці.

Наради в справі Укр. Амер. Кан. Культурного Центру в Ню Йорку

30-го серпня в Будинку Українсько-Американського-Канадійського Культурного Центру Авраменка: при 8-ій вулиці в Ню Йорку, відбулась об'єднана нарада двох Комітетів ЗДА і Канади в справі розбудови цього Культурного Центру.

Присутніми були: артист Василь Авраменко — основоположник, проф. Августин Штефан, кол. голова Сойму Карпатської України та міністер освіти., проф. Василь Косаренко-Косаревич — голова Централі, інж. М. Г. Теслевич — заст. голови і контрольор, о. К. Даниленко-Данилевський — пресовий референт, Володимир Юрковський — директор, інж. Г. С. Івахненко — експедитор, Пилип Шаповал — господарські справи, д-р Степан Росоха — редактор „Вільного Слова" в Торонті, Канада.

Нараду переводив проф. Василь Косаренко-Косаревич при секретарі інж. М. Г. Теслевичеві.

Про стан і розбудову Українсько-Американського-Канадійського Культурного Центру в Ню Йорку подав інформації артист Авраменко. Із доповіді стало видно:

1. Культурний Центр створюють два діючі Комітети. В Америці: арт. Авраменко, проф. В. Косаренко-Косаревич, інж. М. Г. Теслевич, Анна Старник — секретар, Григорій Яремчук, інж. Г. С. Іваненко, д-р Вол. Юрковський, Федір Бражник, Олександра Бражник, п-ні Софія Гаєвська, о. Константин Даниленко-Данилевський. Пилип Шаповал, п-ні Софія Моравецька. В Канаді: д-р Степан Росоха, проф. Степан Килимник, проф. Л. Біберович, М. Журавель, адв. А. Орищак, Іван Воробець-Карпатський, дрб. Слон.

2. 17-го травня 1962 р., за допомогою українського громадянства і правного дорадника адв. Івана Флиса, переброано дім при ч. 12 — Площа св. Марка (8-ма вул.) в Ню Йорку. Вартість дому виносить $60.000 та вже сплачено 25%; п'ятиповерховий дім вміщає велику й просторну пивницю, придатну для Кіно-Театру, до цього ж 6 просторих заль, що в кожній з них можуть розміститися сотні людей. На п'ятому поверсі розміщені канцелярії й мебльовані кімнати до життя. Тепер переводиться ремонт та вже в партері функціонує гостинниця-ресторан Мирона й Марії Ситницьких. На третьому поверсі розміщений Військовий Музей донських, кубанських і запорозьких козаків — сотні цінних експонатів. Тут же навпроти влаштовується Каплиця св. Покрови-охоронительки Війська Козацького в Україні. Одну з найбільших заль призначено для Музею Українського Образотворчого Мистецтва Народного Балету і Танцю. Тут буде розміщено тисячі цінних експонатів, зібраних артистом на протязі десятків літ сценічної діяльности: вишивки, гаптування, кераміка, дереворити, музичні народні струменти, національні одяги й строї добутові й козацькі, прапори, зброя, хоругви, геральдичні цінності світське й живописно-релігійне мистецтво кращих майстрів українського пензля: етюди, пейсажі, портрети. До цього 10 цінних українських кіно-фільмів тисячі виготовлених кліш до Історії Українського Балетно-Народнього мистецтва в Україні та все це досягає вартости до $400.000.

3. Для добровільних пожертв і позик постійно діє Комітет Прихильників розбудови Українського Національного Балету і Танцю, в складі: адв. Ів. Флиса, Мих. Радольницького, і Олексія Запорожця. Фінанси поволі, але певно впливають і дають реальні підстави для розбудови Культурного Центру.

Після доповіді, присутні обмінялися думками, подякували Василеві Авраменкові за муравлину працю і ствердили таке:

1. Про розбудову Українсько-Американського-Канадійського Культурного Центру в Ню Йорку — довести до широкого відома всієї еміграційної України у вільному світі.

2. Посилити збірку пожертв і позик серед прихильників Культурного Центру на його розбудову!

3. Ще в цьому році відкрити Вищі Студії Народнього Балету й Танцю.

4. Підготувати матеріяли до видання „Історії Українського Танцю", як також „Альбому-Альманаху", до якого велкі вже готові.

5. Випродукувати фільм „Інструкторський Учительських Танців".

6. Під кінець року 1962-го влаштувати урочисте відкриття Культурного Центру, з відновленням імпрез Музично-Танцювального Ансамблю. Для цього доручено балетмайстрові Авраменкові підготувати Ансамбль з кращих танцюристів та скласти мистецьку програму. Свято відкриття об'єднати з 40-літнім Ювілеєм сценічної діяльности артиста Василя Авраменка, що випадає в грудні 1962 р.

Кость Слобідський.

Ред. Іван Світ поселився на Заході

У вівторок 28 серпня залишив Ню Йорк Іван Світ зі своєю дружиною Марією, маючи намір улаштуватися на постійне життя в Сіяттлі, Вашінгтон, де дружина має двох своїх сестер.

І. Світ всі свої роки життя в Ню Йорку працював у Фізичнім відділі ІМКА, на заході міста, що є найбільшим й найліпшим у ЗДА. Він був там механіком та відповідав за технічне обслуговання відділу на протязі більш як дев'ять років. Адміністрація та колеги влаштували йому сердечне прощання з відповідними подарунками.

В Ню Йорку І. Світ приймав активну участь в житті УВАН, доповідаючи на теми українського життя в Азії. Був активним в церковним житті.

Увесь вільний від заробіткової праці час присвячував вивченню джерельних матеріялів, пов'язаних з його працею „Історія українського життя в Азії", яка охоплює час від половини 13-го століття до 1949 р. Ця праця продовжується.

Його багатий архів друків, часописів, журналів та книжок, що були друковані в Азії повністю офільмовані в Нюйорській Бібліотеці. Є там колекція вирізок з азійської преси про українців з 1903 — 1922 років, поверх тисячу нотаток та статтів.

І. Світ є постійним, від 1952 року, співробітником „Свободи", та містив статті та свої рецензії на книги анг. мовою в „Українськім Квартальнику". Його статті друкувалися і в інших українських органах. Свою журналістичну працю І. Світ почав в 1919 році в „Телеграфічній Агенції Сибіру", у Владивостоці, а потім співпрацював в багатьох часописах, і в українськім щоденнику „Щире Слово", що виходило у Владивостоці в 1919-20 роках.

Від 1930 був кореспондентом „Діла", „Тризуба" та ін. видань, і видавав у Харбіні на протязі п'яти років українських тижневик „Манджурський Вістник" та в Шангаї був членом редакції тижневика „Українського Голосу на Далекому Сході", та відповідальним редактором двотижневика „Колл оф Юкрейн", англ. мовою.

Його дружина—Марія Світ на Далекім Сході працювала в українськім театрі, як драматична артистка на протязі багатьох років, граючи такі ролі, як Маруся в „Ой не ходи Грицю" та Настуся в „Хмарі", „Безталанна", „Наймичка". В її репертуарі були також п'єси видатних європейських авторів, як Мольєра та інших.

В Сіяттлі І. Світ має намір працювати над закінченням своєї праці „Історія українського життя в Азії" та приготовити її до друку.

Відкрито осінній сезон в картинній галерії „Ми і Світ"

По короткій літній перерві Картинна Галерія „Ми і Світ" у Торонті почала осінній сезон збірною виставкою торонтських пейсажів п. заг. „Торонто — наше місто", що триває від 21 серпня до 21 вересня. Бере в ній участь 14 малярів: 7 українців (М. Бідняк, Я. Гніздовський, А. Струвер, К. Кричевська, М. Кричевський і К. Трохименко), троє англійців — Патріція Фергед, Ангус Мекдоналд і ДженМкГіл, двоє поляків — М. Шнайдер і Ал. Фрацковський та два мадяри — Я. Буда і Ю. Ворош.

Як завжди, виставка в галерії „Ми і Світ" знайшла відгук і прихильну оцінку в англомовній пресі. Критик „Глоуб енд Мейл" уважає її новим поворотом до топографічного мистецтва, останньо призабутого, і радить колекціонерам цього жанру поцікавитися добрякісними експонатами. Другий торонтський щоденник „Телеграм" помістив з нагоди цієї виставки обширну статтю колюмністки українського року, Л. Коссара, під заг. „Місто йде на полотна".

Наступними будуть у галерії „Ми і Світ" виставки нюйорського маляра Юрія Соловія і нюйорського парижанина Л. Гуцалюка. Галерея здобула собі реноме, одержавши в продаж оригінальну картину великого маляра, Поля Сезана.

Підручник видавництва „Славути"

У видавництві „Славута" (10920 — 60 Авеню, Едмонтон, Алберта) появились два нових підручники української мови. Автор обох їх є д-р Яр Славутич, професор Албертського університету.

„Українська мова для дітей" — так називається один із цих підручників. У ньому автор подає зразки української розмовної мови, яка вживається в щоденному житті. Підручник розраховано для дітей у віці 8 - 12 років, що ще не знають української мови або слабо себе в ній почувають. Його також можуть уживати старші. Зміст підручника є в дуже популярній формі, тому дітям дуже легко буде засвоювати поданий матеріял. Ціна одного примірника 1 дол. 50 центів.

Згаданий підручник надруковано коштом п. Василя Савчука, довголітнього учителя середньої школи (гайскул), що постійно мешкає в Едмонтоні. Хоч він народжений у Канаді, але добре знає українську мову і навчив її своїх дітей. Він є жертвений, активний в українському громадському та церковному житті.

„Вступ до української мови", другий підручник, що появився цього року, призначено для вчителів, учнів середніх шкіл (гайскул), студентів університетів та батьків, що бажають навчити своїх тітей української мови. Він добре надасться як підготовчий курс до „Конверзейшенел Юкрейнієн" (друге видання 1961 р.). „Вступ до української мови" видано коштом довголітнього вчителя А. Стири з Редвей в Алберті. Треба зазначити, що п. Стира добре володіє українською мовою, яку викладає для учнів середньої школи.

Українці в Канаді та Америці повинні знати про добрі діла п. А. Стири та В. Савчука, меценатів українського шкільництва.

Видавництво „Славута" проявило значну активність за два роки свого існування. Крім згаданих підручників, видано ще три збірки поезій, а саме „Оазу" Яра Славутича, „Вибрані поезії" Володимира Свідзінського, спаленого живцем московськими комуністами, та „Маєстат", збірку історіософічних поезій Яра Славутича. Друкується збірка „Рання осінь" Євгена Плужника. Видано також цікаву розвідку „Велич Тараса Шевченка" проф. Яра Славутича, що її можна рекомендувати для масового вжитку серед студентів.

К. Т-ко

В справі покажчика української преси, видаваної у Вільному Світі

(Апель до Вп. Редакцій, Видавництв і людей доброї волі)

Готуючи до друку покажчик української й іншомовної преси, видаваної українцями у Вільному Світі в останніх двох роках (1961-1962), звертаюся з гарячим проханням до Редакцій і Видавцівтих часописів, що ще не посилають своїх видань до бібліотеки НТШ у ЗДА — ані на адресу Централі Товариства, ані на мою власну, щоб були ласкаві прислати мені бодай по одному, будь котрому числу за згадані роки для зазначення їх у покажчику, який незабаром піде до друку.

Всі головні українські часописи з цілого Вільного Світу бібліотека одержує, але хотіла б мати й різного роду бюлетені — парафіяльні (всіх українських віровизнань), шкільні (урядові й учнівські), студентські, пластові, сумівські й різних українських установ та організацій, які звичайно попадають до бібліотеки припадково, а здебільшого бібліотека їх не дістає зі шкодою для самих цих часописів, що їх бібліотека зберігала б у своїм архіві та нотувала в бібліографічних покажчиках. Зокрема потрібні для зазначення в згаданому вище покажчику такі часописи: „Карпатський Край" і „Студент" (оба у Філядельфії), Бюлетень українського студентства Канади, „Акрон" і „Зоря Марії" (оба в Анкастері, Канада, Онтаріо) і „Пробліск" (Мондер Альберта).

Посилати треба на адресу упорядника покажчика:

V. DOROSHENKO
5821 N. 12th St.
Philadelphia 41, Pa., U.S.A.

СУСТА на Конгресі Крайового Студентського Товариства ЗДА

Під час дискусійних нарад над резолюціями на Конгресі Крайового Студентського Товариства ЗДА, представник СУСТА, Юрій Фединський, голова Українського Студентського Клюбу при Стейтовім Університеті в Огайо, взяв участь в обороні закону Мек Каррана з 1950 року. Як гості на Конгресі представники Союзу Українського Студентського Товариства Америки (СУСТА) не мали права голосу в резолюційних нарадах. Тому делегатка панна Ширлі Даніел з Брин Мор Коледжу попросила Конгрес, щоб уділив нашому представникові право голосу. Більша кількість присутніх делегатів, (коло 1000 присутніх) уділила нашому представникові голосу.

Юрій Фединський в своїй промові заявив, що державний уряд і суспільство має право знати всі ворожі елементи, які діють на терені ЗДА. Як стережемось злочинців в нашому суспільстві, так ми повинні берегтися і знати всіх комуністів, бо вони є злочинці, які стараються загарбати свободу людини. Американські студенти бурхливими оплесками прийняли дорадчі й інформативні слова нашого представника.

Це був перший раз в історії Крайового Студентського Товариства ЗДА, що не делегат Конгресу дістав право голосу на резолюційних нарадах. Промова нашого представника зацікавила багатьох американських студентів українською справою та працею Союзу Українського Студентського Товариства Америки — СУСТА.

Короткі вістки

● Професор медичного факультету в Шікаго д-р Герберт Ратнер заявив Жіночій Раді при університеті ім. св. Льойолі, що „американці є народом, який споживає найбільше пігулок", що деколи є небезпечне, як наприклад у випадку з ліком талідомайду. „Чим менше ліків заживається, тим краще для пацієнта, бо найліпшим лікарем є той, який знає, коли не треба хворому нічого записувати".

● Конгрес ухвалив закон і переслав до підпису Президента про те, що уряд продає місто з 18,000 мешканцями, яке збудовано під час другої світової війни під назвою „Льос Аламос" в Ню Мексіко. Там мешкали і мешкають працівники, які випродукували атомову бомбу. Уряд спродається діти за продажі домів 38 мільйонів дол., але частину з тієї суми видасть на будову шкіл, шпиталів і т. п.

● Західньо - европейські країни вперше призадумались в минулому тижні над справою економічної допомоги з їх боку південно - американським країнам. Філія Світового Банку в Парижі склала звідомлення про американський Союз для Поступу (плян ЗДА допомоги Латинській Америці). Крім ЗДА, Канади і вісьмох заможних країн Західньої Европи, участь в отій допомозі має взяти й відбудована Японія.

● Перший тиждень страйку фармерів у рільничих стейтах спричинив те, що збільшилися ціни на рогату худобу при гуртовному продажі. Домашні господині відчують це в найближчому часі, коли почнуть платити більше за м'ясо. Страйкували власники тваринних фарм з організації Крайова Фармерська Організація.

● Мароканський уряд заперечив газетні вістки, наче б він погодився на влаштування совєтських морських баз над Середземним морем. Мароканський комунікат в цій справі посуджує „деякі еспанські кола", що це вони пустили в світ таку злобну вістку.

Посмертні згадки

Василь СЕНИШИН — довголітній член і предсідник 310 Відд. УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., упокоївся в Бозі в дні 9-го вересня 1962 року, проживши 73 роки. Покійний народився 1889 р., в с. Вербів, пов. Львів, Зах. Україна. Полишив у глибокому смутку дружину Неллі, синів: Николу, Александра й Івана, доньок: Марію, Анну й Олену, 8 внуків і брата. Похорон відбувся в суботу, 12-го вересня 1962 р., на St. Charles Cemetery, Farmingdale, L. I. — Вічна Йому Пам'ять!

М. Долгун, секр.

Михайло ДРАНЬ — син Михайла і Марії Драньі, член Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 122 УНСоюзу в Тантон, Масс., помер по короткій недузі дня 22-го серпня 1962 р. Покійний юнак народився 29-го січня 1955 р. в Тантон, Масс., прожив заледве 7 років, 6 місяців і 23 дні. Похорон відбувся в суботу, 25-го серпня ц. р. з кат. церкви Immaculate Conception Church, в год. 10:00 рано, на цвинтар St. Josephs Cemetery, St. Michael section. Похоронні обряди відправив о. М. Курило з укр. кат. церкви св. Івана із Fall River, Mas. — Вічна Йому Пам'ять!

М Попович, секр.

Катерина КРИЧКОВСЬКА — членка Т-ва „Дарахівщина", Відд. 275 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., померла в дні 25-го серпня 1962 року, проживши 68 років. Покійна походила з села Нижанковичі, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишила у смутку сина Володимира і невістку. Покійну поховано на цвинтарі Св. Хреста в Арлінгтон, Н. Дж., побіч її бл. п. чоловіка. — Вічна Їй Пам'ять!

В. Юркін, секр.

СТАН ЧИННИЙ:

Позички на перші моргеджі	$4,524,602.29
Позички на щадничі конта	6,815.29
Інвестиції — Державні бонди	250,000.00
Акції у Federal Home Loan Bank	68,100.00
Готівка в касі і в банках	110,560.49
Земля і будинок	58,677.75
Умеблювання і урядження	9,953.94
Інші засоби	12,453.29
РАЗОМ	$5,041,163.05

СТАН ДОВЖНИЙ:

Членські ощадности	$4,485,462.58
Аванси	219,387.59
Позички у процесі (in Process)	69,500.00
Інші зобов'язання	15,680.92
Резерви і неподільні зиски	251,131.96
РАЗОМ	$5,041,163.05

На Аденауера натискають, щоб він передчасно зрікся становища канцлера

Бонн. — Лідер Вільно-демократичної партії, яка тепер становить коаліцію з Християнсько - демократичною партією Конрада Аденауера, д-р Еріх Менде, заявив, що коли в 1963 році Конрад Аденауер не зречеться свого становища канцлера, то названа партія виступить з урядової коаліції і відкличе з уряду своїх 5-х міністрів. Водночас Менде заявив, що Вільні демократи підтримають кандидатуру д-ра Людвіга Ергарда, віцеканцлера і міністра народнього господарства, на канцлера Німецької Федеративної Республіки. Аденауер має тепер 88 років, але почуває себе в повноті фізичних і духових сил і працює щоденно по 10 і по 12 годин. Між іншим, під час останньої шестиденної візити французького президента де Голя в Західній Німеччині він виявив надзвичайно енергію і видержливість, як теж в цілоденних пізніших нарадах німецького уряду. Німецька преса здогадується, що канцлер Аденауер хотів би урядувати до 1964 року, коли-то відбудуться нові вибори західньо - німецького президента, щоб перевести на те становище Ергарда, а канцлером зробити теперішнього міністра Гайнріха Кроне.

ТАРЗАН, ч. 4908. Тарзан діє!

Заалярмований видом таємничого парашутиста, Тарзан поспішав, щоб те прослідити.

Він підійшов, коли Гаррі заплутався був в купі корчів. — Не рушайтеся, — він гукнув. — Я хочу вам допомогти.

Гаррі звернувся швидко до мавполюда, скерувавши свою пістолю. — Ви не рухайтеся! — сказав цинічно.